

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๖๗

วันที่ ๓๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลจังหวัดนครราชสีมา ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง หรือไม่

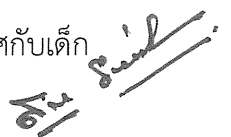
ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล

19/10/2567

ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” วรรคสอง บัญญัติว่า “การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำมิได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี” มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว” วรรคสอง บัญญัติว่า “การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่” วรรคสอง บัญญัติว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์” มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น”

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเหตุผลในการประกาศใช้ว่า เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาญาบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำความผิดทางเพศกับเด็ก

การฆาตกรรม การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ เมื่อถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวสู่สังคมแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบ้างแต่ไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายและไม่มีประสิทธิผลในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก สมควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดดังกล่าว โดยการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็นของศาลจังหวัดนครราชสีมาที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดมาตรการต่าง ๆ อันมีเนื้อหาจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้กระทำความผิดแม้ว่าจะได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดจนครบถ้วนแล้ว โดยการบังคับใช้มาตรการเฝ้าระวังไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรม สร้างความปลอดภัยในสังคม และแก้ปัญหาและลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ ไม่มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการต่าง ๆ ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ สร้างความเสียหายต่อสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนผู้ถูกบังคับใช้มากกว่าที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชน นอกจากนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังย่อมมีผลเท่ากับเป็นการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยจะไปกระทำความผิด ลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของจำเลยอันเนื่องมาจากการกระทำที่ยังไม่เกิดขึ้น ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การกระทำความผิดซ้ำ เพื่อมิให้ผู้พ้นโทษกลับมาก่อเหตุอาชญากรรมในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง โดยมาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๔ มาตราการเฝ้าระวัง นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษ เด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ตามที่พนักงานอัยการร้องขอโดยกำหนดมาตรการเดียวหรือหลายมาตรการตามควรแก่กรณีก็ได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ได้แก่ (๑) ห้ามเข้าใกล้ ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด (๒) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด (๓) ห้ามเข้าเขต กำหนด (๔) ห้ามออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล (๕) ห้ามก่อให้เกิดอันตราย ต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย (๖) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด (๗) ให้พักอาศัยในสถานบำบัด ที่กำหนดหรือให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลในสถานบำบัดภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุขตามที่ศาลเห็นสมควร (๘) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน หรือผู้ดูแลสถานที่พักอาศัยหรือสถานบำบัด (๙) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด (๑๐) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ หรือมาพบหรือรับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือบุคคลอื่นใด ตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด (๑๑) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรม ตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด (๑๒) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบถึงการเปลี่ยนสถานที่ ทำงานหรือการเปลี่ยนงาน (๑๓) ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสิบปี นับแต่วันพ้นโทษ” วรรคสี่ บัญญัติว่า “การมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์ แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาส ในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการ ที่ต้องกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องถูกบังคับด้วย” วรรคห้า บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา” มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ก่อนปล่อยตัว นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์

๒๓/๑๑/๒๕๖๓

เป็นรายบุคคล พร้อมทั้งความเห็นเห็นว่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาว่าสมควร กำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ แก่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้น รวมทั้งกำหนดวิธีการ และระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ พิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ กับนักโทษเด็ดขาดผู้ใดแล้ว ให้เสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการภายในเวลาอันสมควรก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด เพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง”

วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาและจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อได้รับรายงานและความเห็นแล้ว หากพนักงานอัยการ เห็นสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้ยื่นคำร้องต่อศาล ที่มีเขตอำนาจในท้องที่เรือนจำหรือสถานที่คุมขังของนักโทษเด็ดขาดก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด เพื่อมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าว”

วรรคสอง บัญญัติว่า “คำร้องตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วยคำขอที่มีข้อเสนอและเงื่อนไข ตลอดจนระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ เพื่อประกอบการพิจารณาของศาลในการมีคำสั่งตามมาตราหนึ่ง มาตรการใดที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ วรรคสอง”

วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยข้อบังคับของอัยการสูงสุด”

มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อศาลได้รับคำร้องตามมาตรา ๒๔ ให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่ง โดยให้ส่งสำเนาคำร้องให้นักโทษเด็ดขาดเพื่อทราบวันไต่สวนและสิทธิในการให้ถ้อยคำด้วย และเรียกนักโทษเด็ดขาดมาให้ถ้อยคำ”

วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้ศาลถามนักโทษเด็ดขาด ว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้”

วรรคสาม บัญญัติว่า “หากครบกำหนด ที่กรมราชทัณฑ์ต้องปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดแล้ว แต่ศาลยังไม่ได้ไต่สวนคำร้องหรือมีคำสั่งตามที่ พนักงานอัยการร้องขอ ให้กรมราชทัณฑ์ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดไป ทั้งนี้ ในการไต่สวนให้ศาลมีอำนาจ เรียกนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการปล่อยตัวมาให้ถ้อยคำประกอบการไต่สวนด้วย”

มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้พนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ ตามคำสั่งของศาล โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน การสืบเสาะและพินิจ และการคุมความประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

วรรคสอง บัญญัติว่า “หากผู้ถูกเฝ้าระวังไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล

ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบถึงเหตุดังกล่าวและแก้ไข” วรรคสาม บัญญัติว่า “เมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๒ และในทุกรอบหกเดือน ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเสนอศาล หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษก็ได้” วรรคสี่ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา นี้ ให้กรมคุมประพฤติจัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของผู้ถูกเฝ้าระวังได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อพนักงานอัยการหรือผู้ถูกเฝ้าระวังร้องขอหรือศาลเห็นเอง ศาลอาจสั่งแก้ไขเพิ่มเติมลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษบางมาตรการหรือทุกมาตรการก็ได้ และเมื่อมีคำสั่งอย่างใดแล้ว ให้ศาลแจ้งให้ผู้ถูกเฝ้าระวังและผู้เกี่ยวข้องทราบ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการโดยพนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานพฤติการณ์ดังกล่าว และความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการ”

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ โดยศาลจะมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังผู้กระทำความผิดตามคำขอของพนักงานอัยการ เพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำความผิดทางเพศกับเด็ก การฆาตกรรม การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก แต่ระบบกฎหมายในปัจจุบันมีบทบัญญัติมาตรการเพื่อป้องกันและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำกับความผิดโดยทั่วไปที่ได้บังคับใช้เฉพาะความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงอยู่แล้ว โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙ ถึงมาตรา ๕๐ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย เพื่อใช้กับบุคคลที่ได้กระทำความผิดและมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดซ้ำในอนาคต ได้แก่ การกักกัน การห้ามเข้าเขตกำหนด การเรียกประกันทัณฑ์บน การคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และการห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง แต่ละมาตรการมีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้มาตรการต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๐ กำหนดให้การห้ามการประกอบอาชีพบางอย่างมีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปี เป็นต้น ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญายังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบวกโทษที่รอการลงโทษในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลังตามมาตรา ๕๘ หรือการเพิ่มโทษสำหรับการกระทำความผิดอีก ตามมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ อันเป็นมาตรการ

ที่ใช้ลดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการลงโทษจำคุก การลงโทษจำคุก มิได้มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อการแก้แค้นทดแทน ช่มชู้ ยับยั้ง หรือตัดความสามารถในการกระทำความผิด ของผู้กระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิด กลับสู่สังคมได้อย่างปกติ ซึ่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มีการพัฒนา พฤตินิสัยของนักโทษเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นการให้การศึกษา การอบรมคุณธรรมและจริยธรรม การทำงาน การฝึกอาชีพ การเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก ล้วนเป็นมาตรการที่ส่งเสริมให้นักโทษเด็ดขาดกลับมาก่อทำความผิดซ้ำและสามารถดำรงชีวิต ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข ปัจจัยในการกระทำความผิดซ้ำอาจไม่ได้มาจากปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดแต่ละคน เช่น สภาวะทางกายภาพ ภาวะแห่งจิต ทัศนคติ นิสัย ลักษณะส่วนตัวอื่น ๆ ของผู้กระทำความผิด หรือการกระทำความผิดในคดีปัจจุบันหรือคดีก่อน ๆ แต่มาจากปัจจัยภายนอก ของตัวผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะการบังคับโทษจำคุกที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะของความผิด หรือกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูระหว่างกระบวนการบังคับโทษจำคุกไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ แม้ศาลจะพิจารณา พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยตามระยะเวลาที่กำหนดสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของความผิด และพฤติการณ์แห่งคดี แต่ภายหลังฝ่ายบริหารกลับมีอำนาจในการบริหารโดยเสนอขอรับพระราชทาน อกภัยโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือการลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ การบริหารโทษดังกล่าว กระทำโดยไม่เหมาะสมหรือไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมอย่างเพียงพอ ไม่มีการกำหนดฐานความผิดและอัตราโทษที่สมควรจะให้ ได้รับพระราชทานอกภัยโทษ หรือไม่มีการกำหนดสัดส่วน การลดวันต้องโทษ หรือการพักการลงโทษ ให้เหมาะสมกับฐานความผิดและอัตราโทษ ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษจำคุกจริงไม่ถึงระยะเวลา ที่ศาลพิพากษา การไม่บังคับโทษตามคำพิพากษาอย่างเคร่งครัดและปล่อยตัวนักโทษออกเร็วกว่าที่กำหนด ดังนั้น การกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษจึงเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ และสร้างภาระโดยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษโดยไม่จำเป็น อีกทั้งกระบวนการพิจารณาและมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มิได้พิจารณาตั้งเช่นวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา กระบวนการพิจารณา และมีคำสั่งให้ใช้มาตรการให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ ทำให้สิทธิ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษซึ่งอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัตินี้ มิได้มีลักษณะเช่นเดียวกันกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการพิจารณาคดีอาญา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีเพียงสิทธิในการให้ถ้อยคำ และสิทธิที่จะมีทนายความเฉพาะในชั้นการพิจารณาของศาลเท่านั้น แต่ในชั้นการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ ในทุกชั้นตอนนักโทษเด็ดขาดกลับไม่ได้รับสิทธิดังกล่าว รวมถึงไม่มีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาอื่น ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญารับรองไว้ ทั้งที่มาตรการเฝ้าระวัง นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีลักษณะเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยเช่นเดียวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมายอาญา รวมถึงบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่ได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาศรบัฏแล้ว แต่ยังมีได้มีการกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ มีสถานะเป็นบุคคลทั่วไป ที่มีสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ทุกประการ โดยเฉพาะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นผู้บริสุทธิ์ และจะปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การกำหนดมาตรการดังกล่าว จึงเป็นการใช้มาตรการทางอาญาในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยอาศัยความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งที่ยังไม่มีการกระทำความผิดหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด

ดังนั้น การกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามพระราชบัญญัติ มาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ จึงเป็นการสร้างภาระที่เพิ่มขึ้นให้แก่บุคคลที่ได้รับโทษครบถ้วน ตามคำพิพากษาแล้ว เป็นการสร้างกฎหมายที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลที่ไม่จำเป็น เมื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ของนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ สิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เสรีภาพในการเดินทาง และเลือกถิ่นที่อยู่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ รวมถึงเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ กับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับจากกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหาย จากการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงทั้งที่ในระบบกฎหมายมีมาตรการ ตามกฎหมายอื่น ๆ อยู่แล้ว ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน บทบัญญัติดังกล่าวขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต และร่างกาย สิทธิส่วนบุคคล เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ และเสรีภาพในการประกอบ อาชีพโดยไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด ขัดต่อหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นผู้บริสุทธิ์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

Dr. Sindh

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็นของศาลจังหวัดนครราชสีมาที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดมาตรการต่าง ๆ โดยเฉพาะมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และการคุมขังฉุกเฉินตามมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ มีเนื้อหาจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้กระทำความผิดแม้ว่าจะได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดครบถ้วนแล้ว ประกอบกับผู้ถูกบังคับใช้มาตรการดังกล่าวยังมีได้มีการกระทำความผิดอาญาหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเป็นสาระสำคัญของการกระทำความผิดอาญาไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตามหลักความสัมฤทธิ์ผล ไม่มีความจำเป็นต่อการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล อีกทั้งเป็นมาตรการที่สร้างความเสียหายต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกคุมขังมากกว่าการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชน ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการดังกล่าวย่อมมีผลเท่ากับเป็นการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยจะไปกระทำความผิด การไต่สวนและมีคำสั่งใช้มาตรการดังกล่าวเป็นกระบวนการพิเศษแยกต่างหากจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามัญ เป็นการบังคับควบคุมตัวบุคคลโดยที่ผู้นั้นยังมีได้กระทำความผิดและไม่มี การแจ้งข้อกล่าวหาขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เป็นมาตรการที่ศาลมีคำสั่งคุมขังผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงภายหลังพ้นโทษไป รวมถึงเป็นสภาพบังคับของการฝ่าฝืนมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ โดยมีกำหนดระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน ๓ ปี หากศาลเห็นว่าไม่มีมาตรการอื่นใดที่จะป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดซ้ำได้อีก และให้กำหนดระยะเวลาคุมขังภายหลังพ้นโทษเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ไปกระทำความผิดซ้ำ หากหมดความจำเป็นต้องปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังโดยมาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาด

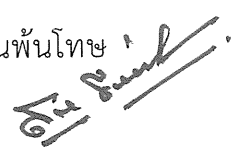
ซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากศาลเห็นว่า มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้” มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการจัดทำรายงานการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง หากคณะกรรมการพิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษกับนักโทษเด็ดขาดรายใดเพื่อไม่ให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้คณะกรรมการดังกล่าวเสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามวรรคหนึ่ง ร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไป ให้คณะกรรมการดังกล่าวเสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการพิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี” มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในระหว่างการดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๒ หากมีเหตุที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ถูกเฝ้าระวังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ” วรรคสอง บัญญัติว่า “พนักงานคุมประพฤติอาจเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาหรือพนักงานอัยการเห็นสมควรอาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับ

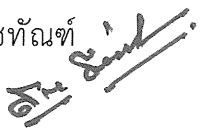
ของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี” มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อศาลได้รับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ให้ศาลไต่สวนคำร้องโดยให้นำมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในวันไต่สวนถ้าผู้ถูกเฝ้าระวังไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร จงใจไม่รับหมายเรียก ได้หลบหนีไปหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะหลบหนีให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับเพื่อดำเนินการต่อไป และให้นำมาตรา ๓๘ วรรคสอง เรื่องการควบคุมตัวผู้ถูกจับมาใช้บังคับโดยอนุโลม” มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พ้นโทษ หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตราการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ” มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และระยะเวลาในครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าคำสั่งการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของศาลสิ้นสุดลง” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังดังกล่าวต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตราการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และระยะเวลาในครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ” มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขัง

ภายหลังพ้นโทษและให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกคำสั่งให้คุมขังภายหลังพ้นโทษ ให้กรมราชทัณฑ์ คุมขังไว้ในสถานที่คุมขังที่มีไซเรื่อนจำและจะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่พฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่เริ่มมี การคุมขังภายหลังพ้นโทษและในทุกกรอบหกเดือน ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการ กระทำความผิดซ้ำพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่ง แก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขัง ภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทนก็ได้” มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “เมื่อศาลได้มีคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวัง ถ้าผู้นั้นยังมิได้รับการคุมขังก็ดีหรือได้รับการคุมขังแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้าพ้นกำหนดสามปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนีระหว่างเวลาที่ต้องคุมขัง เป็นอันล่วงเลยการคุมขัง จะคุมขังผู้นั้นไม่ได้” และมาตรา ๓๖ บัญญัติว่า “ก่อนครบกำหนดเวลาคุมขังภายหลังพ้นโทษ หากศาลไม่ได้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษต่อเนื่องจากการคุมขัง ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๓ วรรคสอง พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาล ก่อนครบกำหนดการคุมขังเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ แก่ผู้ถูกคุมขังเมื่อครบกำหนดการคุมขังได้ แต่ศาลอาจมีคำสั่งดังกล่าวภายหลังครบกำหนดการคุมขังก็ได้ และให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม” บทบัญญัติดังกล่าว เป็นมาตรการที่กำหนดให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษในกรณีที่ศาลเห็นว่ามีเหตุ อันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง จะไปกระทำความผิดซ้ำ โดยไม่มีมาตรการอื่นใดที่ป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดได้ โดยศาลอาจมี คำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่ผู้นั้นตั้งแต่วันที่พ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอได้ในสองกรณี ได้แก่ (๑) กรณีที่คณะกรรมการ พิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษเพื่อไม่ให้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง หรือให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษรวมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลัง พ้นโทษต่อเนื่องกันไป จึงเสนอรายงานการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง พร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลให้กำหนดมาตรการคุมขังภายหลัง พ้นโทษ โดยศาลมีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ไปกระทำความผิดซ้ำ โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ

หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ แต่เมื่อนับระยะเวลาทั้งหมดรวมกันแล้วจะต้องมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ (๒) กรณีที่พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา หรือพนักงานอัยการเห็นสมควรยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในกรณีมีเหตุที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ถูกเฝ้าระวังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ รวมทั้งอาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปได้ โดยศาลมีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังเพียงเท่าที่จำเป็น โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังดังกล่าวต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในการใช้มาตรการครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันจะต้องมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ และให้ถือว่าคำสั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของศาลสิ้นสุดลง ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ การคุมขังฉุกเฉิน เป็นมาตรการที่ศาลมีคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษเป็นการฉุกเฉินเป็นเวลาไม่เกิน ๗ วัน เนื่องจากบุคคลดังกล่าวแสดงพฤติการณ์ใกล้ที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง และไม่มีมาตรการอื่นใดที่ยับยั้งได้ โดยมาตรา ๓๗ บัญญัติว่า “กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และมีเหตุฉุกเฉิน หากไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ศาลอาจสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง” มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้าปรากฏเหตุตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังขอให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน” วรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ถูกเฝ้าระวังตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ห้ามควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังแล้ว ให้กรมราชทัณฑ์

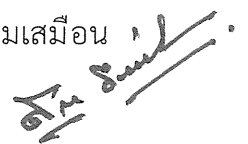

นำตัวผู้ถูกเฝ้าระวังไปคุมขังฉุกเฉินตามคำสั่งศาลต่อไป กรณีเช่นว่านี้ไม่ทำให้คำสั่งตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษสิ้นผลไป และให้ดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าวต่อไปภายหลังพ้นจากการคุมขังฉุกเฉิน” วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี” มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการโดยเร็ว ถ้าเป็นที่พอใจว่ากรณีมีเหตุตามที่บัญญัติในมาตรา ๓๗ ให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ถูกเฝ้าระวังอาจยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย ถ้าศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด” วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา” มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า “ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม” และมาตรา ๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้มีการเสนอความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่ศาลมีคำสั่งตามหมวด ๔ หรือเพื่อเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามหมวด ๕ เพื่อป้องกันผู้ถูกคุมขังฉุกเฉินกระทำความผิดซ้ำ” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการที่กำหนดให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวัง ในกรณีที่ศาลเห็นว่า มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง และมีเหตุฉุกเฉิน ไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันไม่ให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ ศาลอาจมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอ โดยพนักงานคุมประพฤติจะเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อให้มีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน โดยพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๕ ได้กำหนดนิยามคำว่า “คุมขัง” หมายความว่า การควบคุมนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หรือผู้ถูกเฝ้าระวังไว้ในเขตกำหนดเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ โดยที่ “มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ” มีหลักการเช่นเดียวกับ “การกักกัน” ซึ่งเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญากล่าวคือ เป็นการควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยไว้ภายในเขตกำหนดเพื่อป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดซ้ำเกิดขึ้นอีก โดยในการดำเนินการตามมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ กรมราชทัณฑ์

จะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษและคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ แม้ว่าพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ จะมีเจตนารมณ์ในการป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง แต่ระบบกฎหมายในปัจจุบันมีมาตรการเพื่อป้องกัน และยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำกับความผิดโดยทั่วไปที่ได้บังคับใช้เฉพาะความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรงอยู่แล้ว เช่น ประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย ในส่วนที่ว่าด้วยการกักกัน อันเป็นมาตรการควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยที่มีแนวโน้มจะกระทำ ความผิดซ้ำอีกในอนาคตไว้ภายในเขตกำหนด เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดหรือการกระทำ ที่เป็นภัยกับสังคมในอนาคต มาตรการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวมีการกำหนด หลักเกณฑ์การใช้มาตรการไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดขอบเขตของความผิดที่ครอบคลุม ถึงความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง กำหนดระยะเวลาที่เคยถูกลงโทษกักขังหรือจำคุกอันจะเป็น เงื่อนไขที่ถูกบังคับใช้มาตรการกักกัน การคำนวณระยะเวลาที่กักกัน ผู้มีอำนาจฟ้องขอให้ใช้มาตรการกักกัน ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญามีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบวกโทษที่รอการลงโทษในคดีก่อนเข้ากับ โทษในคดีหลัง และการเพิ่มโทษสำหรับการกระทำความผิดซ้ำอีก

มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉินเป็นมาตรการทางอาญาอย่างหนึ่ง เพื่อใช้ในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับ วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของกรกักกัน แม้จะมีโทษทางอาญา แต่เป็นมาตรการที่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยเฉพาะสิทธิในชีวิตและร่างกาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ไม่แตกต่างจากโทษจำคุก โทษกักขัง และการกักกันตามประมวล กฎหมายอาญา การกำหนดให้การพิจารณาและมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขัง ฉุกเฉินมิได้กระทำพร้อมกับการพิจารณาพิพากษาโทษจำคุกในคดีหลักดังเช่นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ในส่วนของกรกักกันตามประมวลกฎหมายอาญา และกำหนดให้กระบวนการพิจารณาและมีคำสั่งให้ใช้ มาตรการคุมขังดังกล่าวดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการของพระราชบัญญัติมาตรการป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ ทำให้นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาศรบัถวนแล้วมีสถานะเป็นบุคคลทั่วไปที่มีสิทธิและเสรีภาพ ตามที่รัฐธรรมนูญไม่ได้รับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเช่นเดียวกับการพิจารณาคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ก่อให้เกิดกระบวนการดำเนินคดีที่ไม่เป็นธรรมเสมือน

๑๕

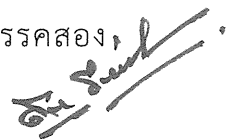

เป็นการพิจารณาลงโทษซ้ำในการกระทำเดียวกัน นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ รวมถึงในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติ ต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ทั้งนี้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนีเท่านั้น ข้อสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นข้อสันนิษฐานอันมีที่มาจาก หลักสิทธิมนุษยชน ดังปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ข้อ ๑๑ ที่ว่า “บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีความผิดอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย และผู้นั้น ได้รับหลักประกันทั้งหลายที่จำเป็นในการต่อสู้คดี” อันถือเป็นหลักการพื้นฐานของระบบงานยุติธรรม ทางอาญาสากลที่ว่า บุคคลทุกคนมิใช่ผู้กระทำความผิดอาญา เพื่อเป็นหลักประกันแห่งสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาที่รัฐให้การรับรองแก่บุคคลทุกคนที่จะไม่ถูกลงโทษทางอาญา จนกว่าจะมีพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้กระทำความผิด และเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่ง ของหลักนิติธรรมที่ได้รับการยอมรับในนานาอารยประเทศและในระดับระหว่างประเทศ ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกมีพันธกรณีอยู่ด้วย สำหรับพระราชบัญญัติ มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ใช้มาตรการ ในการคุมขังบุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกครบถ้วนตามคำพิพากษาสำหรับการกระทำความผิดของตน ซึ่งได้กระทำไปแล้ว การใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉินกับบุคคลที่ศาล มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง และได้รับโทษจำคุก ครบถ้วนตามที่กำหนดแล้ว หากศาลเห็นว่ามีความเห็นสมควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่า เป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง หรือผู้ถูกเฝ้าระวังจะไปกระทำความผิด ในคดีอาญาเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงซ้ำอีก จึงเป็นการสันนิษฐานว่าบุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุก ครบถ้วนตามคำพิพากษาแล้วเป็นบุคคลอันตรายและอาจกระทำความผิดซ้ำอีก เป็นการสันนิษฐาน ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมาใช้เป็นเงื่อนไขในการควบคุมหรือคุมขังกับบุคคล โดยที่บุคคลดังกล่าว

Dr. Sunit

ยังมีได้กระทำความผิดหรือก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ไม่สอดคล้องกับหลักที่ว่าให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด กับหลักการที่ว่าการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี แต่มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังถูกเนิ่นกลับเป็นมาตรการคุมขังบุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกครบถ้วนตามคำพิพากษาสำหรับการกระทำความผิดของตนซึ่งได้กระทำไปแล้ว มิได้มีสถานะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่เป็นบุคคลทั่วไปที่มีสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ทุกประการ เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ สิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ สิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ รวมถึงเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ กับประโยชน์สาธารณะในการสร้างความปลอดภัยรวมถึงป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นอีกอันเป็นการสร้างความเสียหายให้กับสังคมโดยรวม และเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด บทบัญญัติดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิส่วนบุคคล เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ และเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด ขัดต่อหลักนิติธรรม อีกทั้งขัดต่อหลักให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลไม่มีความผิด และเป็นการควบคุมหรือคุมขังบุคคลที่ไม่จำเป็น พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

๕

๕

๕

๕

๕

๕